

DUYU ORGANLARININ İŞLEVLERİ

Çevremizde gerçekleşenleri duyu organlarımız sayesinde algılarız.

İnsanların beş duyu organı vardır.

Göz - Kulak - Burun - Dil - Deri

GÖZ

Gözümüz görme organımızdır.

Gözlerimiz sayesinde;

- Varlıkların rengini,
- şeklini,
- büyüklüğünü,
- hareketini
- ve bulunduğu yeri

algılayabiliriz.

Örnek: Bir elmanın kırmızı ve yuvarlak olduğunu gözlerimizle algılarız.

KULAK

Kulağımız işitme organımızdır.

Kulaklarımız sayesinde çevremizdeki sesleri algılarız.

Seslerin;

- yüksek veya alçak,
 - yakın veya uzak,
 - farklı kaynaklardan geliyor
- olduğunu fark edebiliriz.

Örnek: Kuşun ötüşünü kulaklarımızla işitiriz.

BURUN

Burnumuz koklama organımızdır.

Burnumuz sayesinde çevremizdeki kokuları algılarız.

Örnek: Bir çiçeğin kokusunu burnumuzla algılarız.

DİL

Dilimiz tatma organımızdır.

Dilimiz sayesinde yiyecek ve içeceklerin tatlarını algılarız.

Örnek: Limonun ekşi, balın tatlı olduğunu dilimizle algılarız.

DERİ

Derimiz dokunma organımızdır.

Derimiz sayesinde varlıkların;

- sıcak veya soğuk,
- sert veya yumuşak,
- pürüzlü veya pürüzsüz

gibi özelliklerini algılayabiliriz.

Dokunma duyumuz yalnızca ellerimizde değildir. Vücudumuzu kaplayan derimizle dokunmayı algılarız.

Uyaran - Algı - Tepki

Çevremizde duyu organlarımız tarafından fark edilebilen değişikliklere **uyaran** denir.

Duyu organlarımız uyaranları algılamamızı sağlar.

Algıladığımız uyaranlara karşı **tepki** verebiliriz.

Örnek:

Parlak ışık → Göz → Gözlerimizi kısıyoruz.

Zil sesi → Kulak → Sese doğru yöneliriz.

Çiçek kokusu → Burun → Kokuyu fark ederiz.

Sıcak bir yüzey → Deri → Elimizi çekeriz.

Uyaran → Duyu organı → Algılama → Tepki

* Yalnızca insanlar değil, diğer canlılar da çevrelerindeki uyarıları algılar ve bunlara tepki verir. Bazı canlıların çevrelerini algılama biçimleri insanlardan farklıdır.

Örnekler:

 Örümcekler, bacaklarındaki özel tüyler sayesinde ağlarındaki titreşimleri algılayabilir.

 Kelebekler, antenleriyle kokuları algılayabilir ve ayaklarıyla tat alabilir.

 Ayçiçeği, ışığa doğru yönelir.

 Küstüm çiçeği, dokunulduğunda yapraklarını kapatır. Bu örnekler canlıların çevrelerindeki uyarıları farklı yollarla algılayabildiğini gösterir.

Duyu Organlarımızın Sağlığını Koruyalım

Duyu organlarımızın sağlığını korumak için;

- Çok parlak ışığa doğrudan bakmamalıyız.
- Televizyon ve ekranlara çok yakından bakmamalıyız.
- Çok yüksek sesli ortamlardan uzak durmalıyız.
- Kulaklarımızın içine yabancı cisimler sokmamalıyız.
- Burnumuza yabancı cisimler sokmamalıyız.
- Ne olduğunu bilmediğimiz maddeleri tatmamalı ve koklamamalıyız.
- Çok sıcak maddelere çıplak elle dokunmamalıyız.
- Vücut temizliğimize dikkat etmeliyiz.

UNUTMAYALIM!

- Duyu organlarımız çevremizdeki uyarıları algılamamızı sağlar.
- Bir varlığı tanıırken birden fazla duyu organımızı birlikte kullanabiliriz.
- İnsanların yanı sıra diğer canlılar da çevrelerindeki uyarıları farklı yollarla algılayabilir.
- Duyu organlarımızın sağlığını korumalıyız.